

Vad jag minns av min "ljuva ungdom"

Många gånger känner jag - och har känt mej - lyckligt lottad över att så många händelser, både tråkiga och skojiga, har följt mig genom åren i minnet.

Till och med det som förekom i tidig ungdom. Till hjälp är väl också att mycket tidigt, så långt tillbaka som då jag lärt mig skriva, så har jag gjort små anteckningar. Detta tackar jag min Farfar och min Far för, därför att dom alltid gjort så, och då skulle inte jag vara sämre. Nu i övre medelåldern sorterar jag i allt detta och denna korta skildring är frukten av en liten del av detta.

Jag tror att jag börjar med tiden efter då vårt torp uppe på Söderåsen eldhärjades. De små minnen från den tiden har bleknat bort, inte själva branden den kommer alltid att finnas kvar som en ödesdiger upplevelse. Tiden därefter blev som en alldeles förändrad värld. Ensamheten i skogen förbyttes mot ett boende som jag upplevde som mycket stökigt med både människor och bilar, även i lilla Skäralid dit vi flyttade och bodde under drygt ett år. I ett hus som egentligen tillhörde en nykterhetsrörelse, vars syfte var att främst hålla stenbrottsarbetare borta från flaskan och vara snälla i hemmet! Det bestod av en stor möteslokal och så ett litet kök och två små rum och det var den delen som vi fick hyra. Husets namn var *Verdandi* efter rörelsen och jag tyckte detta var så pampigt. Jag fick genast en "kamrat", vår granne som hette Sjöholm, hans fru hette Bina. Sjöholm som var i 60-årsåldern skulle jag vilja likna vid Åsa-Nisse, full av idéer som han gärna delgav mig. En av dem var att vi skulle tillverka en pilbåge av en rottingkäpp, som vi skulle provskjuta en dag när vi fått den färdig. Då föreslog Sjöholm, då skulle vi nog skjuta "kärningen Hulda" som han uttryckte det, hon var en granne på andra sidan Allarpsvägen. Det var lite groll mellan dom, men det begrep jag inte då. Mitt förhållande till henne var inte det allra bästa. Mor och hon drack kaffe hos varandra och hon brukade kalla mig för "vrål-apa" av någon anledning. Nu tog det här med pilbåge en ände med förskräckelse, det var vid en sådan kaffestund, då jag var tvungen att deltaga, och kanske inte var på bästa humör. När då Hulda ber mor att hon ska försöka att få lite pli den där busungen, det var jag det, då kunde jag inte hålla inne med vad som var på gång! Jag berättade att när Sjöholm och jag har pilbågen klar då ska vi skjuta dig! Sedan

var den dagen förstörd. Hulda rusar upp och skriker åt mor: *Ut ur huset och ta vrålapan med dej!*

På kvällen när far kom hem, såg han faktiskt lite road ut, men tyckte att mor skulle prata med Hulda och tala om att det nog skulle bli en bra påg av mig. Och lite senare förmanade mor Sjöholm att ta det lite lugnt. Friden var återställd.

En liten detalj som också lever kvar i minnet det är när min bror Rolf var inskriven i skolan i Röstånga. Från där vi bodde mitt i Skäralid till Röstånga, var det en lång väg för honom att gå. Han gick då i 1.a klass. Skolskjuts var inte uppfunnet vid denna tid! Under den mörka tiden på året måste mor gå och möta honom ungefär vid Härnsnäs. Under tiden blev jag lämnad ensam i huset och just då så knakade det och gnisslade från alla håll och kanter, och det syntes konstiga varelser i de mörka hörnen på rummen. Så det var under en timmes tid som modet sattes på hårda prov för en fyraåring, och lättanden var stor när mor och Rolf äntligen var hemma igen.

En stor upplevelse i Skäralid var vid en festlighet under pingsthelgen 1939 då jag och min bror blev fotograferade för första gången. Det var en fotograf från Eslöv med en stor lådkamera på tre ben och stort svart skynke över sig som tog en bild av oss. Mor köpte bilden och den kunde jag sitta och granska många gånger hur länge som helst. På den tiden var festplatsen och dansbanan vid Turisthotellet och sjön, alltså där nu restaurangen ligger, ett mycket besökt utflyktsmål. Extratåg från Malmö, Lund, Eslöv och Klippan gjorde att det kunde komma tretusen besökare vid en helg med festlighet, detta var inte ovanligt. Och så var det ända in i början på 1950-talet.

I Skäralid fanns vid denna tid två speceriaffärer, Gustav Ferm och Hjalmar Olsson var ägare till dessa. Det fanns ett bageri med affär och så var det en sybehörsaffär som ägdes av Edla Ekdahl. Jag fick förtroendet av mor att med börs och en skriven lapp, springa genom skogen bort till affären och handla hos Hjalmar Olsson och han berömde alltid mig och jag fick då godis i form av en liten svart lakritspipa av hans fru. Denna sparade jag tills jag kom hem och sedan åts den upp långsamt för att räcka så länge som möjligt.

Det första foto som jag finns med på, jag till vänster och min bror Rolf till höger, en mycket unik bild för min del.

En liten bit bort från Verdandihuset låg ett stort nerlagt stenbrott, och detta var absolut förbjudet område för mig. Det blev då naturligtvis något som man ofta fantiserade om. Hur såg det egentligen ut där borta? Av en händelse blev det ändå av att jag fick veta detta. Mor hade kokat potatis och skulle hälla ut det heta vattnet då jag i min vilda framfart kolliderade med henne och fick det kokande vattnet över mig. Det blev en ren katastrof. Mor lindade in halva mig i ett lakan och sprang in till Hulda med mig. Hon visste på råd och kläderna åkte av och sedan hällde hon potatismjöl över hela mig och sedan fick jag inlindad i filt, ligga på hennes finaste soffa, medan mor lugnade ner sig och jag antagligen slutat skrika. För ont gjorde det, det minns jag. När sedan far kom hem på kvällen och jag fick sitta hos honom, då kändes det bättre och allra bäst när han lovade att på söndag då ska vi gå och titta på stenbrottet! Ja då var all smärta som bortblåst. Jag tror att Huldans och min relation förbättrades även den.

Under tiden i Skärалid var det även händelser som jag, som tur var inte begrep mycket av, men på far och mor kunde det märkas att något utöver det vanliga var på väg att hända. Jag tänker då på 2:a Världskriget som var under upptrappning. Mor hade en väninna som vi

vid olika tillfälle besökte mycket beroende på att i det hemmet fanns en radio, som betraktades som en lyxvara vid denna tidpunkt. Far köpte vår första, en Philips, i december 1939. I hemmet som jag tillsammans med mor besökte var det ofta högljudd marschmusik på radion, inställd på Tyskland, det var mannen i huset som lyssnade på detta, och sedan även Hitlers vrålande tal som i sig var skrämmande. Detta gjorde att far bad mor att dämpa bekantskapen med sin väninna en aning. Skrämmande utan att jag förstod vad det handlade om, det var att vid det stora stenbrottet, där nu campingplatsen är belägen, där var det stora skaror som samlades på kvällarna, utanför arbetarbarackerna. Det var kanske 50-100 personer med bruna skjortor och röd bindel på armen med ett svart hakkors och så var det facklor som lyste upp hela platsen i mörkret. Någon kunde med skrikande röst förklara att allting skulle bli bättre.

Far och mor var glada att vi, som dom sade, kom ifrån Skärалid när vi kunde flytta till Härsnäs i ett litet nybyggt hus i december 1939. Det var som en dröm att komma till ett eget hus det märktes på far och mor varje dag, Visserligen blev det en skuld men den var dom beredda på, sluträkningen lydte på 5187 kronor. Huset hade en stor tomt intill en granskog och några av de största träden stod på vår mark och blev med åren ett symboliskt värde för far, som han vårdade ömt under alla år. Det var kök och två rum med en källare under en tredjedel av huset och elektriskt ljus. En taklampa i köket och en taklampa som lyste upp båda rummen, vedeldad köksspis och en vedeldad kamin en s.k. Siriusugn som värmdte det övriga. Det var egen brunn som far grävt på gården som man bar in vatten från. Ett ganska ogästvänligt utedass, i varje fall på vintern vid -20 grader då besöken blev kortvariga. Och så då klenoden, den tidigare omtalade radion som man kunde ställa in på olika utländska stationer, men för det mesta stod den inställd på Hörby. Ja det var inte konstigt att man minns för det var verkligen oerhörda framsteg, jämfört med Verdandihuset i Skärалid, där det var dragit och kallt och delvis med fotogenlampa som belysning.

Detta var ett litet axplock ur minnenas digra bunt och kanske blir det tillfälle att återkomma för nu började det att hända saker som t.ex. skolan i Röstånga, och åren 1940-45 då var det militärer och åter militärer.

Leif Persson